

Előfizetési árak:

Helyben, vagy postán küldve:	
Egy évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy óra	1 frt — kr.
Egyes szám	4 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (nagy-uj-utca, 1702. sz.) bérmentve küldendő.

Előfizethető helyben:

Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében, Szinay Gyula kiadó lakásán (kis-csapó-utca 383. sz.) és a szerkesztőségben.

DEBRECZEN

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többszöri hirdetések alku szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj minden külön beiktatásért 30 kr. Hirdetést vagy reklámot magában foglaló ujdonság sora 50 kr. Nyilttéri közlemények minden petit sora 50 kr.

Hirdetések fölvetetnek Szinay Gyulánál és a szerkesztőségben. Kéziratok vissza nem adatnak.

Az országgyűlés feloszlata.

Debreczen, június 22.

(—a.) Mindig sürűbben érkezik azon hír, hogy Szapáry a képviselőházat feloszlanni szándékozik. Mi ezt nem tartjuk lehetetlennek, már csak azért sem, mivel csak nem régen történt Ausztriában az, hogy a reichsrathot feloszlatták; mi hihetetlen lenne tehát abban, hogy Szapáry, ki a közigazgatási javaslat mintáját is az osztrákoktól vette, utánozni akarja az osztrák kormányférfiak országgyűlés-feloszlátó politikáját is?!

Mihelyt a közigazgatási javaslat tárgyalása kezdetét vette, sőt már jóval az előtt is megirtuk, hogy nincsen kizárva a képviselőház feloszlatajának lehetősége. Láttuk hogy Szapáry hinárba jutott, láttuk, hogy e hinárból valami uton-módon ki akar eviczkélni s kapkod mindenhez, hogy pozícióját megtarthassa. Hogy erre nézve jó eszköz lesz-e aztán a képviselőház feloszlataja, azon mi nem törjük a fejünket, hadd fájjon miatta a Szapáry feje, ugys elég nagy az!

Eleinte azt rebesgették, hogy a képviselőház feloszlataját Szapáry fenyegető eszköznek akarja fölhasználni a függetlenségi párt ellen. Ha a függetlenségi párt — suttogták »beavatott« és »jól értesült« körökben — makacsul fogja támadni a közigazgatási javaslatot, akkor e támadásra Szapáry a képviselőház feloszlatajával felel. E fenyegetéstől azonban egyáltalában nem ijedt meg a függetlenségi párt, sőt — tisztán pártszempontból tekintve a dolgot — csak örülhetne a képviselőház feloszlatajának, mert bizonyos, hogy az új képviselő-választások tetemesen megszorítanak a függetlenségi párti képviselők számát.

Elhallgattak tehát azon neveltséges szándékkal, hogy a képviselőház feloszlatajának hírét a függetlenségi párt megijesztésére terjesszék, hanem azért most még valószínűbb, hogy Szapáry előbb-utóbb mégis hozzá nyul az ingadozó kormányférfiak foggyveréhez, a képviselőház feloszlatajához.

Hozzányul pedig nem azért, hogy a függetlenségi pártot megrémítse (ámbar erre nagyobb potentát se lenne képes), hanem azért, hogy a saját pártját purifikálja s magának biztos többséget szerezzen.

Ma ugyanis úgy áll a dolog, hogy Szapárynak ez idő szerint nincs biztos többsége. Forr, hullámzik, elégedetlenkedik a nagy kormánypárti tömeg s Szapáry nincs tisztában a felől, hogy bizonyos kikire számíthat. Külön klikkek, külön érdek-csoportok keletkeztek a kormány-

pártban, melyet Szapáry nem képes vezetni s összetartani. Olyan többséget szeretne tehát, mely az ő akaratának feltétlenül engedelmeskedik s melyet föltétlenül uralhat.

Ez teszi szükségessé — Szapáryra nézve — a képviselőház feloszlataját. Így azon helyzetbe jut, hogy az elégedetlen elemektől pártját megtisztíthatja s biztos többséget szerezhet magának, mely aztán minden ellenmondás nélkül megszavazza nem csak a közigazgatási javaslatot, hanem még azt is, hogy Szapáry — mint igazhitű róm. katolikus — még életében szentté avatassék!

Mi, a függetlenségi párt tagjai, igaz ügyünk tudatában nem félünk sem a képviselőház feloszlatajától, se semmiféle más államcsinytől. Ha föltetszik Szapárynak oszlatai az országgyűlést: ám tessék! Mi készen vagyunk. A harcztot tovább folytatjuk, a francia gárda jelszavával, mely meghal, de magát meg nem adja.

Elszánt tábor a miénk; nem győzi ezt le se az erőszak, se a szentelt víz; a győzelem végre is a miénk lesz, mert bátraké és kitartóké a siker!

Országgyűlés.

A képviselőház ülése június 20-án.

A képviselőház szombati ülésén egyedül Eötvös Károly beszélt. Betegsége dacára oly hosszú és hatalmas beszédet mondott a közigazgatási javaslat ellen, melynél hosszabb beszéd régen nem hangzott föl a képviselőházban. Eötvös beszéde ugynevezett »parlamentari esemény« volt, — e beszéd hatása alól még a kormánypárt se vonhatta ki magát. Dél előtt 10 órakor kezdett beszélni s beszéde d. u. 1/3 óra tájban ért véget. Nagy készültséggel, tudományal és bonczoló logikával szólott a tárgyhöz s apróra kimutatta a javaslat silány voltát. Egyes megjegyzései személyes kérdésben való felszólalásra indították Tibád Antalt, Apponyi Albertet és Baross Gábort.

Már három óra felé járt az idő, midőn egy kis napirend-vihar után, a ház áttért a trieszti és fiumei vámkülzet megszüntetésével összefüggő három törvényjavaslat tárgyalására. Rövid vita után, melyben Gajári előadón kívül Madarász József, Csernátony Lajos s Baross és Wekerle miniszterek vettek részt, a többség a törvényjavaslatokat elfogadta.

Eötvös Károly beszéde — rövid kivonatban — így hangzott:

Eötvös Károly elnézését kéri a háznak, hogy bár nem a legjobb lábán áll egészsége, mégis felszólal, de kötelessége, mert nagyon rossz az, amit a törvényhozás elkövetni ké-

szül. Mindenekelőtt az obstrukció vádjára felel. 1873-ban a költségvetési vita kilenc hónapig tartott, pedig akkor csak egy költségvetésről volt szó s nem egy ezredéves intézmény eltörléséről.

De még számos eset volt rá, hogy midőn a parlamentnek fontos javaslattal kellett foglalkoznia, hosszabb időt vett igénybe. Kéri a többséget, ne hánytorgassa az obstrukció vádját, annál kevésbbé, mert a függetlenségi pártot semmiféle vádaskodással nem fogják kötelességének teljesítésében akadályozni.

Megtámadták a megye multját, hogy fegyvert kovácsoljanak a javaslat mellett.

Okiratokból mutatja ki, hogy a megyei önkormányzat egyik legrégebbi intézménye hazánkban. Idézi szt. István királynak szavait, ki már megyéről beszél. Már pedig — ugymond — szt. István a saját szavait mégis csak jobban értette, mint Schwarcz Gyula.

Schwarcz Gy.: Kritikával kell azt is fogadni.

Eötvös Károly: Tudom. A kritika nagyon fontos, mert a kritika Nagy Napoleonról bebizonyítja, hogy nem létezett, ellenben Aristoteles egy sohasem létezett kéziratáról kimutatja, hogy létezik. (Nagy derűtség.)

Magára a javaslatra áttérve, nem érti, hogy határozatlan, körülíratlan ígéretekben gr. Apponyi miként láthatja az önkormányzat biztosítékait. A mi a javaslat paragrafusai szerint a megye önkormányzatának fentartatik, hogy aeosságokat csinálhasson, vagyont gyűjthessen, peticionálhasson stb., azt alkotmányunk minden egyes polgárnak biztosítja, még a vályogvető cigánynak is. Ez porhintés a nép szemébe.

A megyének csak jóváhagyni van joga, jóvá nem hagyni joga nincs. Tehát dicserni szabad a kormányt, egyebekben pedig övé a hallgass. Ez komikus. A tizenhatszadik paragrafust nem érti; majd ha néhány esztendő múlva ráterünk a részletes tárgyalásra, reméli, hogy erre nézve felvilágosítást kap. (Derűtség.)

Felsorolja, hogy mi minden van kivéve a megyei önkormányzattól s kéri, hogy ezek után miképen gondoskodjék a vármegye közgazdasági érdekeiről? Az önkormányzati jogok közé fel van véve: hogy katonai laktanyákat építhetnek (Derűtség), hogy pótadót kivethetnek (Derűtség), és a helyi érdekű vasutakat segíthetik. Erről eszébe jut valami.

A javaslat az önkormányzati jogok szaporításaként hozza fel, hogy a viczinális vasutakat s githetik. Ez a legalábbvaló üzérkedésnek törvényben bevallása. Mert a megyei főemberek a vasúthoz részvényeket kapnak s a megye — segély címén — fizeti. Pedig csak nyomorult vállalkozóknak, néhány lézengő Rittternek adnak pénzt. (Zajos helyeslés a szelsőbalon.)

Ha az önkormányzatnak csak azt tartják fenn, a mit most terveznek, akkor nincs is

szükség biztosítására, mert úgy sem ér semmit. Ha a korszóból kiöntötték a nemes nedvet a szemétre, ő reá nézve egészen mindegy, hogy aztán összetörik-e a korszót vagy sem. (Nagy tetszés a szélsőbalon.)

Az államtitkár logikája a megyei önkormányzat megmentéséről úgy hangzik, mint a szent inkvizíció mondása, melyet áldozataival szemben használt s mely így hangzik: »a te üdvözülésed egyetlen módja az, ha mi téged megégetünk, elpusztítunk!« (Nagy derűtség.) Az államtitkár azt is mondja, hogy ez az utolsó kísérlet s ha e javaslatot nem fogadják el, hát akkor... Szólok azt kérde, hogy hát mi lesz akkor? Mi jöhet? Jönni fog a Bach-rendszer, anélkül a hazugság nélkül, hogy az vármegye volna. (Nagy tetszés.)

Használták azt a kifejezést is, hogy jogállam. Ez a legostobább kifejezés. Hasonlít ahhoz, midőn államépítészeti hivatalnak neveztek azt, mely csak hidakat épített és angyalcsinálásnak neveznek egy sötét bünt. (Nagy tetszés.) Jogállam nincs, hanem van állam s annak jogviszonyai. Ő meg van győződve, hogy e kifejezést Szalavszky nem értette s nem érti senki sem.

Nem áll az, hogy a vármegye az állam akaratát végre nem hajtáná s nem áll az, hogy a tisztkar nem állana hivatalos magaslátán. Ellenkezőleg a kormány az, melyről ez joggal elmondható. Ő elismeri, hogy a hivatalnok kar sok tekintetben gyöngé, de ha ez így van, nem fog ártani, ha melyére nézünk, hogy mi idézte ezt elő. (Hangok a szélsőbalon: »Őt percznyi szünetet kérünk! Hadd pihenje ki magát!«)

Előzők az ülést öt percze felfüggeszti. Szünet után.

Eötvös Károly folytatja beszédét. Viszszatekintést vet a lefolyt husz esztendőre, mely alatt a megyei, illetőleg önkormányzati rendszert fokozatosan lerombolták. Ha nyomorlonyomra követjük a törvényhozás történetét, rájövünk és Szalavszky államtitkár is rájön arra a nyomorúságos állapotra, melyet beszé-
ésben lefestett.

Egymásután szüntették meg a megyék tisztviseleseit és tették államivá az intézményeket. Igaz, hogy a csendőrség bizonyos tekintetben jobban teljesíti kötelességét, mint a pandurok, de a kintzavallásokat ez is gyakorolja, csak hogy régebben a kintzás nyilvánosan történt, ma pedig titokban üzik. A kormány megfertőzteté a társulási jogot, a megye felügyeleti jogát magához ragadván.

Ez az új rendszer egész sereg hivatalnokokkal árasztotta el a megyéket, az önkormányzat megbénítására. S hogy kijátszák az inkompatibilitást, kitalálták a sok kormánybiztosságot, vízi biztost, egészségi, gazdasági, fürdő, szeged-építési és mindenféle más biztost, az ember egy perczig sem biztos afelől, nem von-e személyes megtámadást magára kritikája által, annyi volt a biztos.

A kinevezett főispánok megbízhatatlanságát maga a kormány konstatálta.

És mi történt a közigazgatási bizottságban? Ez is csak organuma volt a kormány-nak megalakulása óta. Hogy intéztek ott az ügyeket? Itt van Láng Lajos, a ki éveken át volt Veszprémmegye közigazgatási bizottságának tagja anélkül, hogy a megyében lakott, vagy ott adót fizetett volna és anélkül, hogy egyetlen egyszer is részt vett volna az ülésen. Rábizta a postafelügyelőre, vagy kire. Pedig Láng Lajos tudományos ember és tudja azt is, mi a kötelessége. Hogy intézhes-

sék tehát az ügyeket azok, akik sem nem olyan tudósok, sem nem olyan kötelességtudók, mint Láng Lajos? (Nagy derűség.)

Hol van a tisztviselek független bírósága, hol van függetlenségük föfelé, felelősségük lefelé? összetörve, csuffá téve. (Zajos helyeslés a szélső balon.) Az ítélet fölötte, a ki parancsol neki, nem védheti magát az állami hatalommal szemben, mint más fél, ki van zárva az ügyvédi képviseltetés jogából. A tisztviselek sorsa le van téve annak a miniszternek kezébe, akinek szüksége van a többségre, s a miniszter kényszeríti, hogy csináljon többséget.

Éppen a kinevezett tisztviselek, nevezetesen a főispánok miatt volt olyan a közigazgatás. Ott van a Rummy-billikom ügye Vasvármegyében, a Freund örökösök ügye Szathmárban, a vámosnikolai fidei komisszum Hontvármegyében, mit szól ezekhez az államtitkár? A Rummy-billikom miatt indított pört abbahagyták a vármegyei főispán fölterjesztésére, mert a vétkes nagy kortes. A vízi jog és italmérsi adókkal követett visszaélések evidensek és senki sem kap igazságot a panaszosok közül. (Mozgás a baloldalon.)

Nézzem utána az államtitkár a kihágási ügyek tárgyalásainak. A fegyelmi bíróság elnöke privatív azt mondá: appellál? kétszer akkora büntetést kap. Es a miniszter még az appellálási jogot is elvette, mert kihágási ügyekben megszüntette az appellát.

Ha azt allitják, hogy a létező bajokat, — a kinevezés megszüntetheti, — akkor ki kell nevezni a képviselőket is. (Nagy derűség.) Ezt annál inkább tehetnék, mert a választók lelkiismeretesebbek, mikor szolgabíró, mint mikor képviselőt kell választani. Követnek mindenki jó, mondja a nép, de szolgabírónak nem. (Derűtség.)

Tiltakoznia kell az olyan fölfogás ellen, a minőt Apponyi Albert gróf hirdetett, mely becsületes őseinket lénaknak és elköcssteleneknek bélyegzi.

Ez a javaslat még inkább fogja növelni a bürokratizmus, mely már is akkora tultergésben van, hogy az ügyszámok szerint itélve, Magyarországon minden lélek legalább kétszer megkormányoztatik. (Nagy derűség.)

Az ügykezelés nem egyéb, mint ember-, papiros- és pénzparálás. (Ugy van! balról) — míg a mérnök megyei mérnök volt, belekerül a megyének 1600 frtba; egyszerre kapott egy dekrétumot, lett államépítészeti hivatali főnök s ezért belekerül 7000 forintba, pedig sem nem épít többet, sem nem hosszabbak az utjai, de jobbak sem. (Derűtség.)

Egyszerű hidépítésnek is annyi csatornán kell keresztül mennie, hogy egy 3 frtos dolog is belekerül 63 frt eljárás költségre, és miért? Hogy 3 forintból el ne lopjanak egyet. (Derűtség.) De ez az egy forint 63 frtba kerül. (Nagy nevetés.) Ez a jogállam. (Élénk tetszés és éljenzés a függetlenségi párton.)

A nemzetet csak az elégíti ki, ha maga intézheti ügyeit. A társadalom nem rubrika szerint él és gondolkodik: minden nemzet a maga egyénisége és történeti hagyománya szerint.

Bünt követ el tehát az a miniszter és a többség, mely szükség nélkül ilyen experimentálásnak teszi ki a nemzetet. (Élénk helyeslés a baloldalon.) Mivel látja, hogy a magyar nemzetnek még van missziója, de a nemzet e misszióját csak úgy érheti el, ha egyéniségét nyelvében és intézményeiben föntartja, nem

fogadja el a javaslatot, hanem határozati javaslatot ad be, a melyben a ház utasítsa a kormányt, hogy az önkormányzatról és közigazgatásról együttesen adjon be javaslatot a történelmi megyei rendszer föntartásáról. (Élénk helyeslés és éljenzés a szélső balon.)

Thaly Kálmán beszéde

— A képviselőház június 17-iki ülésén. —
(Folytatás.)

Természetes, hogy közigazgatási ügyekről azon értelmében a szónak, mint a hogy mi ismerjük, azon időben szó sem lehet, mert akkor az uraiktól elszökött jobbágyokról, vagy rabszolga felékről, a kik bitangoltak imitt-amott, azoknak ha elfogattak, visszaitéléséről vagy szabaddá nyilvánításáról, továbbá bitang marháknak kihirdetéséről, gazdájukhoz való visszaszállításáról, a bírság beszédéséről, vagy ha nem tudták kideríteni a bitang marhák gazdáját, ezek eladásáról és az értük bevett pénzek beszolgáltatásáról a királyi jövedelmekhez; végre az orvos elfogatásáról a közbiztonság szempontjából lehetett csak szó.

Mindez ügyek Bottka szerint a megyének közigazgatási organumai által intéztettek el, már Szt. László és Kálmán király törvényei szerint is, sőt Kálmán király egyik törvényéből kimutatta, hogy maga a király udvari tisztjei kíséretében bejárta az ország nagy részét, a panaszokat kihallgatta, a megyéket gyűlésre összehívatta, a nádor által megidézette a vádlottakat; ilyesmi csak a nagyszerű megyei gyűléseken történhetett, melyeken a megyéknek és a várispánok lakosainak minden osztálya jelen volt. Tehát ilyen volt az Árpádkori megyei intézmény, Kálmán király törvényében megörökített meg a, a mint a leiró barát a megyét írta.

Igen érdekes az, a mit Bottka itt bezárolag mond. Bocsássa meg a t. ház, ha ilyen tekintélynek, mint ez ír, erre vonatkozó egy passusát idézem. (Halljuk! olvassa.)

»Az első király alkotta várintézmény mindenetre bölcs és eredményében sikeres mű volt. Egyesülten a szintén első királyunk által alapított megyei, vagyis provinczialis intézményvel, megállandósította az a magyar királyságot benn a nagyszerű reformokkal és kifélé az irigy szomszédokkal szemközt. Az ország tetemes térnagysággal, Aktum és Erdély meghódítása, Slavonia, Horvátország és Dalmátia, szövetekezése által öregbedett. Kálmán idejében európaig el lón ismerve, hogy a magyar király imponzás serege a világ leghatalmasabb népének hadseregével győzelmesen mérközhetik.

És mégis, ily dicső és fényes tények és eredmények után, a várintézmény két század lefolyta alatt annyira lejártá magát, hogy a királyok és nemzet minden arra czélzó erőlködése mellett, hogy azt fentartsa, nem volt lehető e czélt elérni. Még egy század azon kettőhöz elégséges volt arra, hogy a várintézmény gyökerestől elenyésszék. Az őshagyományokhoz való nagy ragaszkodási népjellem sok elsőkori, még az Árpád korszakra visszavezethető nevet és emléket tartott fönn; de a várintézményvel összefüggésben álló emlékekből, szavakból és nevekből egyet sem tudunk felmutatni. Ez, ha nem csalódom, azt látszik bizonyítani: hogy azon első kori várintézmény, a nemzet kebelében és szívében nem vert erős, hatalmas gyökeret. Holott ellenkezőleg az első király alkotta másik intézmény, a megye, mint egy terebélyes őstölgy, azon gyökereken áll, melyeket alkotója kezéből és ápolásából nyert és a nyolczszázados hü néphagyomány annak emlékeit, szavait, neveit szeretettel megőrzé! Ezen ellentét a két ikerintézmény multjában abban találja szerintem valószínű magyarázatát: hogy az ősmegye az önkormányzat egészséges alap-

jára volt fektetve, a várintézmény pedig ezt nélkülözötte és a királyi szeszélyek labdájaként hanyatott, miről a tüzetesebb előadást a második korszak rajzára tartom fenn.

En azt hiszem t. ház, mikor e korszakot évtizedeken át buvárló jeles író így nyilatkozik, akkor más képet nyerünk az Árpád-kori vármegyéről, mint — a különben igen széles olvasottságu Schwarcz Gyula képviselő ur beszédéből. (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.) Említettem és a miniszterelnök ur is hangsúlyozta Mátyás korából, de a későbbi korból is, hogy a főispánok nevezték ki helyettesüket a viczispánokat — praefatos — a végrehajtót és több tisztviselőt. — Azonban önkormányzati és választott tisztviselők is voltak. A nemesség, különösen annak kisebb birtokos része, mert Magyarországon köznemességről beszélni nem lehetett, a mennyiben minden nemes egyformán tagja volt a szent koronának, csak hogy a nagybirtokosok később az ostrák időszakban mágnások lettek, de joga tulajdonképpen egyforma volt mindegyiknek. Mondom a kisebb birtokos nemesség mindig emelgette fejét a főispáni intézmény ellen, — és a maga autonomicus jogait, azokat a jogokat követelte, melyeknek csirái kétségkívül benne voltak már az Árpád által alkotott »szállás«-okban, a melyeket, habár nevüket biztosan nem tudjuk is, hatran lehet így nevezni. Követelte pedig a jogokat oly erővel, hogy azok tekintetében, melyeknek nyomait már Szent-István decretumai-ban feltaláljuk, később a királyok az alul jövő nyomások következtében engedni voltak kénytelenek, s az autonomicus közegeknek szerepkörét a megyei adminisztrációban már az Árpádok korában kiterjesztették. Ezt adatokkal tudom bizonyítani, úgy Bottka, mint mások művei alapján. Voltak t. i. úgynevezett békebírák, arbitrii et mediatores; ezek ítélték a főispán elnökölete alatt a kisebb kihágási ügyekben, s azon kérdésekben, melyeket ma közigazgatási ügyeknek nevezhetnénk, minők az orvok, szökevény jobbágyok, és a bitang marhák elleni eljárások.

Ezek, a megyei kinevezett tisztviselők és a megyei nép közé voltak ékelve, az utóbbi által választottak s itt néha az »eligere«, néha a »constituere« szóval találkozunk. — Ezen »arbitrii et mediatores« intézménynél igen nevezetes az, hogy a XIII. században II. András alatt megszokták az intézmény keretét és nem kívánták, hogy ezek bene possessiónati legyenek, a mi később a megyéknél törvény volt, hanem azt kívánták csak, hogy a békebírák: »boni. veri, probi, idonei viri« legyenek. Ezek tehát a kisebb nemesség köréből kerültek ki. Ezekre nézve adataink vannak, a mikor a király elrendeli, sőt még a törvény is, hogy a főispán vegyen maga mellé tíz ilyen arbitert, hogy ezek ítéljenek azután a fenforgó ügyekben. Látjuk ennél fogva, hogy a főispán akkor tisztán csak elnöke volt ennek az autonóm közegekből alkotott bíróságnak, illetőleg közigazgatási intézőknek, mert Bottka maga mondja, hogy: »Politikai szempontból vizsgálván a megyei képviseletet, kettőre fektetünk nagy súlyt; első, hogy a nagy vagyon és ebből folyó mások fölötti hatalom nincs a qualificationok közé foglalva, és ez az öt megyei kormányzatnak egyik kiváló gyöngye, melynek alapján a közép vagyonu osztálynak a megyei ügyek elintézésénél irányadó befolyása fejlődött ki. Nagy politikai súlylyal bír szintén a képviselők számának arányos nagysága, melyről a fölhozott példák tanuskodnak. Ilyen egészséges alapokon nyugvó intézmény tehát alkalmas volt arra, hogy a megyének oly szilárdságot kölcsönözzen, melylyel a házra nehezedett nagyszerű viszontagságokat is, milyen volt a tatárpusztítás, a várispánságok rombadulása, az anarchia és olygarchák rakoncátlansága, győzelmesen kiállhassa, sőt életképességénél fogva

mindezen viharok daczára növekedve fejlődjék.« — Schwarcz Gy. t. képviselő urnak felhozott példája ellenében, ezeken kívül még egy sor concret esetre is tudok hivatkozni, részint a Bottka által idézett kútfőkből, részint a magam által az okmány-tárakból kiirt adatokból. Így Bottka említi egy 1214-ben Gömör megyében tartott ülést, a melyen ily »boni viri eiusdem provinciae«, tehát Gömör megyének választott békebírái tanácskoztak és ítélték a főispán elnökölete alatt. A várad regestrum már András király korából több ily esetet sorol fel. 1232-ből pedig az az érdekes, és ezt az új Árpád-kori okmánytárakból irtam ki, hogy Zalavármegyében, a nemesség Kehidán, a hol Deák Ferencz született, tartottak gyűlést, és ott törvénykezési és administrationalis ügyeket intéztek el.

IV. Béla király pedig — Fehér codex diplomaticus szerint — 1243-ban a szepesi lándzsás városok nemességének bizonyos privilegiumot biztosítván, ebben a következőleg rendelkezik: »Item comes de Scepus nec ipsos, nec eorum iobbagiones possint iudicare, nisi in causis furti, monetae et decimarum, causis autem minutis, inter se ortis definiendis ipsi et sibi possint iudicem eligere, quem vellent.« — tehát erre nézve magok választhattak elintéző bírákat, úgy a mint ez az országban már szokásban van.

Itt van tehát 1243-ból egy positiv adat, annak daczára, hogy Schwarcz Gyula t. képviselő ur azt állítja, hogy III. Béla utódainál ez nem volt úgy, hogy a király maga intézkedett, hogy a megyék ily békebírákat választassanak. És itt újra említem, hogy ott van az, hogy a »maguk« közt fenforgó kisebb ügyekben, mert a három nagy ügy a nádori, illetve királyi békebíráknak volt fenntartva. 1240-ben pedig a Hunt-Pázmán nemzetség tagjai a temesi prépostsággal perlekedvén, »partes coram nobis — így szól a nádor — proponentes consueto iure bonorum petierunt, ut si possent ratione praevia viris probis mediantibus formam agerent compositionis...qui tandem permissione a nobis facta, viris idoneis interpositis, solite more virorum bonorum in talem compositionem devenerunt.«

A törvény tehát ismét hangsúlyozza, hogy a szokott módon választssanak ily jámbor és értelmes embereket, a kik »fogott bíráknak« nevezetnek. — Ez ugyan perlekedési ügy, de mégis önként választott bírákról van szó. Még nevezetesebb 1248-ból egy eset, midőn Győr és Komárom megyéknek rendjei már mint nemesi collegium gyűleseznek, a szentmártoni benczés apátság és a templariusok közti vitás ügyben. Az mondatik erre nézve az okmányban: »consilio collegii nobilium et assensu«, tehát már nemes collegium ítél a Győr és Komárom megye közt 1248-ban felmerült ügyben, valamely kétségtelenül nagyszabásu megyei gyűlésen. Így van ez 1267-ben Zala- s 1278-ban Somogy megyében. 1291-ben pedig, tehát III. András korában, már meghatározott, hogy a »boni homines« és »boni viri-k« száma már »quatuor«, vagyis négy legyen. A négyes szolgabírói intézmény kifejlődése tehát már az Árpádok korában megvan.

Nem akarom a t. ház figyelmét az Árpád-kori megyékkel továbbra is fásztani; (Halljuk! Halljuk!) hivatkozom e helyett arra, hogy végig kísértem a megyét Szent László korától egészen III. Andráséig és hogy mindenütt van nyoma a választásnak, sőt Bottka szerint magának Szent Istvánnak törvényéből is ki lehet ezt okoskodni, a mennyiben a bírságoknak egy tizedrésze az ügyeket elintéző bíróknak, az arbitereknek ítéltetett oda. E szerint már Szt. István korában is voltak ilyen fogott, vagy választott bírák. Szent István korától III. Andrásig ezen intézmény mindinkább kiterjesztetett és mindinkább szélesebb alapokra fektetett.

Schwarcz Gyula t. barátom ezután meg-

emlékezvén Zsigmond koráról, I. Ulászló 1444-iki és II. Ulászló 1507-iki decretumáról — röviden érintvén a mohácsi vést — áttér az 1687-iki országgyűlésre.

Schwarcz Gyula: Nem irtam történetet!

Thaly Kálmán: Igen jól tudom t. képviselőtársam s azért bátor leszek azt, a mit ő a megye fénykoráról elmondani elmulasztott, pótolni. (Derűtség balfelől.) Sajnálom, hogy már előbb nem méltóztatott a teremben lenni, mert beszédem elején széles olvasottságáról, fényes tehetsége és magas erudíciójáról oly hódolattal nyilatkoztam, hogy nem veszi tőlem talán rossz néven, ha némely állításait minden tisztelem mellett sem követem vakon, hanem az előadott okmányok alapján azokat bírálni iparkodom, (Helyeslés a szélső baloldalon) ami, azt hiszem, mindegyikünkre nézve megtisztelőbb, mintha egy beszédet kritika nélkül elhallgatnánk. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Schwarcz Gyula t. barátom beszédében tovább menve és az akkori híres két végzemenyről szólva így nyilatkozik: »Maradt tehát garantiául a koronázási hitlevélén kívül a nádorispán elmozdíthatatlansága, a fegyveres ellenállási jog és a megyék.«

Ugy, de a fegyveres ellenállási jog már nem illett bele az ekkori monarchiába. 1687-ben végleg el is töröltetett és egyidejűleg az örökösödési monarchia behozott.

Mint hogy ez a kérdés itt felhozott, méltóztassék megengedni — bár ez alkalommal én sem akarok történelmet írni — hogy ezzel én is foglalkozzam (Halljuk! Halljuk!) Tennem kell ezt azért, mert ez a nagyfotosságu történeti esemény egyszerűen csak odavetettet. — Az 1687-iki év ezen két nevezetes végzemenyről, melyek alkotmányunkat annyira átalakították, azon okmányok alapján fogok röviden szólni, melyeket most már ismerünk, részint a külföldi diplomaták jelentései alapján, a kik egyrészt Bécsben az udvarnál, részint pedig a pozsonyi országgyűlésen jelen voltak. — Azt mondja tehát a t. képviselő ur, hogy a jus resistendi nem illett már bele az alkotmány és a választott királyság keretébe. Nézete szerint legalább nem. De ezzel szemben azt hozom fel, hogy Lengyelországban az a szerkesztlen veto-jog sokkal tovább fentartotta magát. Hát én is azt állítom, hogy a modern monarchia keretébe már a jus resistendi bele nem illik, bár ez odáig nem ment, hogy egyesek korlátlan szeszélyétől tette függővé a tanácskozások, vagy határozathozatal lehetőségét, mint a lengyelek veto-joga. Én is azt mondom, hogy jöhet idő, ha akkor még nem is jött el, a mikor a jus resistendi joga kell; egyike volt azon cardinális oszlopoknak, melyek hazánkat fentartották; valamennyi szabadságháboru ebben a törvényben, ebben az articulusban gyökerezik. Szapolyaitól, annak fiától, a mely a királyválasztás alapjával függ össze, Bocskaitól kezdve Rákócziig, II. Rákóczi Ferenczig, a mi 1687. után volt; tehát az 1667-iki béketárgyalások igazolják ezt, hogy még Rákócziig is. T. i. hogy történt az 1687-iki két határozat? Mindenki előtt ismeretesek az eperjesi verpad iszonyai.

Azon ürügy alatt, hogy némely várbeliekkel correspondáltak, a nemesség virágát Caraffa tábornok a legiszonyubb kínzásokkal megszaroltatta le; sokakat csak azért, mert vagyonuk volt, attól akarták őket megfosztani, mint pl. Radvánszky Györgyöt. Mi volt ennek a célja? A magyar nemesség megjelése, megzabolázása. Két féle eszközzel dolgoztak. Midőn Leopold Budavárát bevette és az országot felszabadította a török uralom alól, ezért a nemzetől elismerést követelt, és pedig az örökös királyságot és a jus resistendi articulus eltörlését. A mint ez ügyben tapogatóztak, azt látták, hogy az nem megy oly könnyen. El-

tekintve attól, hogy Thököly még fegyverben volt, hogy Zrinyi Ilona még erősen tartotta magát és Erdély még szeparálva volt, a magyar nemesség sem volt olyan, hogy nyakát egy könnyen a járomba hajtotta volna. Tehát két dolog történt. A Bécsben lakó tekintélyes urak, nevezetesen egy előkelő magyar nemes, a ki a magyar nemzet szégyenére megvesztegethető volt, de a ki magyarságát sokszor megtagadta, herczeg Eszterházy Pál volt, megvette a voksokat azok nagy részétől, a kik Pozsonyba hivatalosok voltak, részint maga, részint ágenseivel is megvettette. Az eperjesi vérszék azért üzte iszonyúságait, hogy a nemességet, különösen a felső-magyarországi tizenhárom vármegye nemességét, a kik a Rákóczi fészkeiben laktak és a kik a becsi udvar nézete szerint a leg-hajlandóbbak voltak a rebellióra, megfélemlítse.

Tudjuk, hogy 1687-ben az eperjesi börtönök tele voltak nemességekkel. Caraffa vérbírósága működött ott. Volt annyi becsület és erély a rendekben, hogy egyenesen tudtára adták az udvarnak — nuntiusokat küldvén fel ide, gr. Beresényi érsekújvári generálist és gr. Zichy István győri generálist, hogy addig a királyi propositiók tárgyalásába nem bocsátkoznak, míg az eperjesi verbiroság be nem szüntetik és a börtönben sanyargatottak és ártatlanul kintzottak szabadon nem bocsátatnak. Ez volt a két föltétel, mely nélkül felakart oszítani az országgyűlést.

Leopoldnak az első pontban engednie kellett. Kibocsátotta a bebörtönözötteket, de a le-mészároltak jószágait az árváknak nem adta vissza.

Azután tudjuk, maga személyesen lejött Pozsonyba, még midőn Eszterházy ágensei jól dolgoztak — maga a király jelenlétében — Leopold egész császári nagyhatalommal lépett fel, s követelte ezen két kardinális pontot: az örökös királyság elfogadását és a II. András 31. articulusa záradékának eltörlését. Némán fogadták a rendek e követelést s midőn gr. Draskovich országbíró felállott és ellene szólott, Leopold személyesen megfenyegette őt, mondván: »te vagy az az átkozott makacs, a ki fiamat örökös királlyul elfogadni nem akartad.« E királyi szavak elnémították az országbíró, a ki is a következő éjszaka ágyában halva találtak. Erre masnap elnémultak az ellenfelek. — A külföldiek azt is feljegyezték, hogy az országháznak neki voltak szegezve a vár ágyai. Így jött létre abszolút hatalommal azon két nevezetes vívmány: a II. András articulusa záradékának eltörlése és az örökös királyságnak elfogadása.

Azonban a Thököly párt és Munkács akkor is protestáltak és később 1706-ban, mikor az Anglia és Hollandia közbenjárásával II. Rákóczi Ferencz alatt fegyvert fogott conföderált statusok és I. József-Leopold közt a béke tárgyalatott, akkor a magyar főrendek egész nemzetül — mert ők képviselték akkor a nemzetet — kétségbe vonták a 87-iki articulások érvényét a jelzett okoknál fogva és azon vesztegetések, melyekkel azokat kivívták; a voksok vásárlása, azon tárgyalásokon is felhozattak. Tanulságos e tekintetben az ott jelen volt idegen diplomatáknak, pl. Stepney lordnak, az angol kormány képviselőjének jelentését olvasni.

Ezeket t. ház, csak azért emlitem, hogy a midőn azon intézmények fölött egyszerűen kimondjuk, hogy azok hibásak voltak, hogy nem voltak már többé összeegyeztethetők az alkotmányval abban az időben és azért megsemmisítették, ugyanakkor nem épen tanúság nélkül való arról is megemlékezni, hogy miképp megsemmisítették meg azon intézményeket. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

En t. ház, nem habozom bevallani, hogy Prónay Dezső báróval tartok, a ki a multkor erről a korról nyilatkozván, megjegyezte, hogy nagy kérdés, mi lett volna nagyobb szerencse,

vagy szerencsétlenség. De nem akarok erről bővebben szólni. Csak jelzém — és bocsánatot kérek, hogy kelletnél hosszabban, de okát adtam, hogy miért — (Helyeslés. Halljuk! a szélső balon), hogy a megyék hajdan mint fejlődtek a nagy hatalmu főispánok alatt, a mely hatalmat mindinkább megszorítván, végre az autonómiát kifejlesztették.

Ha nézzük, hogy a régi megyék miként fejlődtek, azokat olygarchicus megyéknek nevezhetjük a későbbi, választásokon alapuló megyékkel szemben, a melyek inkább demokratikus jellegűek, a mennyiben a demokratiát az akkori fogalmak szerint a kis nemességre terjesztjük ki; melynek százezei laktak az országban.

Most a kinevezési rendszerrel az igen t. miniszterelnök ur és társai — felfogásom szerint — azt a régi olygarchicus megyét akarják feltámasztani. Ez a decadence. (Ugy van! Ugy van! a szélső balon.) Mi pedig részünkről azt a másik, újabb megyét, mely a XVI—XVII. században és a XVIII. század első felében érte el fénykorát, ezt a demokratikusabb megyét, szóval a renaissancet akarjuk feltámasztani, tehát nem a 47-iki megyét, a mint valaki vádolt bennünket, mert ez oly képtelenség, a minőt épen minékünk, a kik a 48-iki törvények alapján állunk, egy képviselőtársunk sem tulajdoníthat okszerűleg. (Helyeslés a szélső balon.)

Jól tudjuk mi és méltányoljuk is, hogy mit tett a magyar nemzet 1848-ban, midőn jogait kiterjesztette a népre. Mi ezen jogkiterjesztés alapján óhajtuk a megyét visszaállítani azon hatáskörrel, a melyben az legdicsőbbnek bizonyult, t. i. a mint a XVI. XVII. és XVIII. században, sőt még századunkban is működött.

Schwarz Gyula t. képviselőtársam, ha nem is akarta a megyéknek történetét megírni, de az Árpádkori megyének csak nem teljes történetét adta, azután még levezette a megyék történetét az Anjouk koráig és a mohácsi vészig és 1687-nél vette fel a fonalat ismét. Engedje meg, hogy én a hézagot néhány vonással kitöltsém, mert hiszen akkor, midőn az önök intenciói szerint a régi megyét eltemetjük, illik, hogy legalább a parentatio ugy tartassék meg ezen ősi intézmény felett, hogy annak nemcsak rossz oldalai, de fényoldalai, azon yeghetetlen szolgálatok is, melyeket ezen ősi intézmény a hazának alkotmányunk megmentése körül századokon át tett, kellőképp kiemeltessenek. (Helyeslés. Halljuk! a szélső balon.)

En különösen a 13 északkeleti vármegyére utalom azok figyelmét, kik a történelemben jártasak és azt hiszem t. képviselőtársaim mindnyájan azok. Elég ez a szót: 13 vármegye, emlitem, hogy a magyar szabadságért vívott harcok mindjárt elének varázsoltassanak; a többi megye is megtette kötelességét, de ez a 13 járt elől. Tudjuk, hogy pl. Bocskainak a mozgalmá a hajdukkal kezdődött, de általános jelentőséget akkor ért el, mikor a Tiszán áthatolva, a 13 vármegye, élén Rákóczi Zsigmond és Homonnay Balint főurakkal, hozzácsatlakozott. Ez adta meg a döntő jellegét, hogy a 13 vármegye és a felvidék fővárosa, Kassa, kaput tárt, a mely város a szabadságharcokban minden időben főváros volt. Innen indulva tovább e mozgalom, eredményezte 1606-ban a becsi békekötést, alkotmányunk, vallás és lelkiismereti szabadságunknak fő-fő vívmányát. (Ugy van! a szélső balon.) (Vége köv.)

Ujdonságok.

* **Vasárnapi nyugalom a vasutakon.** Mig minálunk — különösen a zónatarifa behozatala óta — a vasuti alkalmazottak hosszas és fárasztó szolgálatra vannak kényeszerítve, úgy hogy a vasuti személyzet kime-

rülése miatt nem egy baleset történt már, addig Yves Gujot francia közmunkaminiszter rendeletet bocsátott ki, mely szerint azon pályaudvarok, melyek most vasár- és ünnep napokon délig vannak nyitva, ezentul d. e. 10 órakor fognak bezárni, de úgy, hogy némely áruk leadása délig történhetik. Az erre vonatkozó hirdetmény ezeket mondja: »A vasutársulatok tehát több pihenést engedhetnek alkalmazzák a munkáikat.« A kormány és a társulatok szívesen tettek volna még kedvezőbb intézkedéseket, ha attól nem tartottak volna, hogy azok a lakosság egy részének szokásait nagyon is zavarják. Faluhelyen a vasárnap délelőttöt olyan munkának szentelik, melyekre hétközben nem telik idő és így, ha az indoházakat már reggel zárják, komoly érdekek sujtatnának. Így tehát csak óvatosan kell hozzáfogni a fennálló állapot módosításához és a reform, noha jeien korlátolt mérvében nem okozhat komoly bajt, mégis csak kísérletképen eszközöltetik. A tapasztalás fogja bebizonyítani, hogy lehet-e majd így, vagy pedig vissza kell-e térni a régi állapothoz.*

* **Mi kék: az ég!** Valóban ujdonság számba megy annyi esős nap után, hogy ma reggelre kiderült az ég. Mosolygó kek színet már régen nem láttuk, természetesen t-hát, hogy jól esik e látvány szemünknek. Azonban kora lenne még örülnünk, mert nem állhatunk jól róla, hogy estére ismét nem zuhog-e az eső.

* **Kitüntett főiskolai tanár.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Dóczy Imrét, főiskolánkban az ókori nyelvek és irodalmak klasszikus műveltségű professorát, az ujonnan szervezett országos közoktatásügyi tanács külső tagjává nevezte ki. E szép kitüntetés dicsőségére válik nemcsak nevezett tanár urnak, de a debreczeni főiskolának is!

* **Eljegyzés.** Dr. Hrehuss Viktor, a deb. kir. törvényszéknek nem rég kinevezett új bírája, eljegyezte Ujváry Emma kisasszonyt, Ujváry Béla h. nánási nagy birtokos szép és művelt leányát.

* **Személyi hír.** Dr. Kósa Zsigmond debreczeni kir. ügyész — hivatalának átvétele végett — tegnap este városunkba érkezett.

* **Sajtópör.** Barabás Béla aradi ügyvédnek Barát Armin, a »Temesvári Zeitung« szerkesztője ellen indított sajtópörében — mint az aradi »Alföld« jelenti — Barát a debreczeni sajtóbíró delegálását kéri, s az első sajtóbírói tárgyalásán jelen volt bíróságot és esküdtszéket idézteti be tanuk gyanánt.

* **A nőegylet közgyűlése.** A debreczeni jótékony nőegylet tegnap tartotta meg közgyűlését a városháza nagy tanácstermében, Veressné Szathmáry Teréz urnő elnökte alatt. A gyűlés megnyitása után dr. Tüdős János titkár felolvasta az évi jelentést. E szerint a nőegylet vagyonának növekedése 2095 frt 23 kr. Szegények segélyezésére fordított 1888—1890. években 5236 frt 70 kr. egyéb szükségekre 3506 frt 43 kr. folyó kiadásokra 1918 frt 68 kr. — összesen 10661 frt 81 kr. Három évben kegyes adományokból befolyt a nőegylet céljaira 1068 frt 15 kr. az árvaház külön céljaira 1770 frt. Az árvák gyűjtéséből 2496 frt 18 kr. Az új árvaház eszméje igen előnyös kilátások között halad a megvalósulás felé. Jegyzőkönyvileg emlékeztek meg aztán az elhunyt gróf Bethlen Mikó Rózáról, ki az egyletnek mindig lelkes tagja volt. Az egylet tisztviselői ugyanazok maradtak, egyhangulag, tehát: elnök: Veressné Szathmáry Teréz. alelnökök: Leeb Pálné és Berger Henrikné, titkár és jogtanácsos: dr. Tüdős János, egyleti orvosok: dr. Legányi Gyula és dr. Varga Géza. A választmányt 8 nap mulva alakítják meg.

* **A zenede közgyűlést,** mely tegnapi volt hirdette, nem tarthatnak meg a megjelent tagok csekély száma miatt. A közgyűlést szeptember hóban tartják meg; a nap még nincs meghatározva.

*** Az iparoskör táncvigalma.** A debreczeni iparoskör 1891. évi június 28-án, vasárnap a Szikszay Margit-fürdő termében zártkörű táncvigalmat rendez. Belépti-jegy személyenként 1 forint. Belépti-jegyek előre vált-hatók Szedlák József pénztárnoknál, ezenkívül Lőrinczák László aranyműves, Nagy András keztűs, továbbá Serli Ede és Huber József urak üzlethelyiségében és este a pénztárnál. Kezdeté esti 8 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak s hírlapilag nyugtáztatnak. Rácz Károly zenekara működik. A rendező bizottság.

*** De mortuis nil nisi bene!** Meghajlunk e szavak előtt; de miután az újabb szellemet öltött Debreczen-Nagyvárad Értesítője heti Hírek rovatában oly sorokat közl a burgondiai 32. számú ház tulajdonosáról, mely a valóságnak meg nem felel: erre nézve jónak látjuk t. laptársunkat felvilágosítani. Az igaz, hogy a nevezett ház udvara színészies en dekorálva volt, hogy ott volt kitömött bagoly, odvas sziklaüreg, halálfej-jel és emlékkövel ellátott sirdomb, melyre a verset e sorok írója komponálta) de volt még egy igen nevezetes hely is, a keresztrel ellátott remete lak, melyet a gyermekkorában bekukucskáló »ujdonság« írója nem vett észre, hol Balla bácsi neje halála után meghuzta magát. — Hanem hogy Balla bácsi azon az udvaron, vagy abban a 32. számú házban valamelyik szobájában Kva Terka ó nagyságának udvarolt volna az »akkori író és színész cimborákkal: na azt már szeretnem látni, azaz olvasni, hogy a felhívott Nagyváradon lakó Kulini Nagy Benő — mint az akkori debreczeni írók egyike — mit írhatna az ezen udvarban vagy házban tartott barátságos boróközletokról? — Hanem hogy néhai Balla bácsinak vannak megírásra — és épen az ő általa alapított Debreczen-Nagy-Várad Értesítő, Bihar-Szabolcsmegyei Hírdető*) lap hasábjain megörökítésre váró tényei: ahhoz majd annak idejében, e sorok írója is hozzájáruland! (Beküldetett.)

*** Elhalasztott közgyűlés.** A debreczeni és vidéke baromfi-tenyésztő egyesületének első évi rendes közgyűlése tegnapra volt összehívva. Miután azonban a tagok nem jelentek meg az alapszabályokban megkívánt létszámban, a közgyűlést nem lehetett megtartani. Az újabb közgyűlést, mely a megjelenendő tagok számára való tekintet nélkül határozatképes lesz, két hét múlva, azaz július 5-ére hívják össze. Közgyűlés helyett tegnap választmányi ülés tartatott, mely letárgyalta a gazdasági egyesület átiratát. A debreczeni gazdasági egyesület ugyanis a jövő évben ünnepli meg fennállásának 25 éves jubileumát, mely jubileum valószínűleg kiállításal lesz egybekapcsolva, — a gazdasági egyesület által baromfi-tenyésztő egyesülethez, hogy a jubileumi s egyéb előmunkálatokban két tag által képviseltesse magát. A baromfi-tenyésztő egyesület köszönettel vette ezen figyelmet s a választmány a maga kéreléből Bekényi Pétert (ennek akadályoztatása esetén Györfly Aladár) és Grünwald Józsefet küldte ki, hogy a gazdasági egyesület jubileumi tanácskozásaiban részt vegyenek.

*** Halálozás.** Szomorodott szívvel tudatjuk szeretett jó edesanyánk, nagyanyánk, nagynénénk és rokon néhai Kiss Mária özv. Polgár Jobbágy Jánosné asszonyának f. hó 21-én, életének 81-ik, özvegysége 32-ik évében, hosszas, de különösen 2 heti súlyos szenvedés után bekövetkezett elhunytát. Kedves halottunk porrései f. hó 23-án, kedden délután 3 órakor fognak Timár-utca 2299-ik számú háztól a czepléd-utcai új templomban tartandó gyász-szertartás után a czepléd-utcai temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Vég-tisztességtételére rokonainkat, ösmerőseinket és a n. e. közönséget szomorodott szívvel meghívjuk. Debreczen, 1891. június hó 21. Gyermek: Jobbágy Julianna férjével P. Debreczeni Istvánnal. P. Jobbágy János nejevel Bihari Juliannával és tartott leánya Takács Gáborné. Unokái: Debreczeni Julianna özv. P. Szabó Ferencné és gyermekei P. Debreczeni Ferencz

és neje Pósalaky Róza és Debreczeni Eszter. Jobbágy Eszter, Róza és Keszlik Gruber Karolina. P. Kéky István és neje Némethy Julianna és gyermekei. P. Kéky József és neje Szentpéteri Eszter és gyermekei. P. Kéky Sándor és neje Kéki Eszter és gyermekük. P. Tóth János és Neje Nagy Sára, az összes rokonok nevében is. Beke lengjen porai felett! — A temetést Dankó M. első rendű temetkezési intézete teljesíti.

*** Kocsis Etel,** a debreczeni születésű fiatal enekesnő, egymás után aratja a babért Pécsen. A »Pécs« című lap azt írja róla, hogy vigjátékban is használható, mely sokoldalúság a fiatal színésznő igyekezetéről tesz tanúságot. Már megpróbálkozott olyan nagy szereppel is, mint a »Szegény Jonathan« Harriett-je s teljes sikert aratott. »Művészileg énekelt« írja a Pécs s eddigi elődjeit felülmuta. Hasonló elismeréssel írnak róla a többi pécsi lapok is.

*** Próbabál.** Nagy Gyula előnyösen ismert táncmester, július 5-én a »Margit-fürdő« vendéglőjének nagy termében próbabált rendez, hogy tanítványainak haladását bemutassa. E próbabalon mutatják be a kettős magyar táncot is, melyet Nagy Gyula talált föl és tanított be.

*** Hirtelen halál.** Egy ösmeretlen férfi ma d. e. a kenyérpiacon öszerogyott és szörnyen halt. A kórházba szállították.

*** A „Zion“-egylet** nyári táncmulatsága, mely szombaton este tartatott meg a nagyerdei vidamban — kitünően sikerült. A hölgyközönséget kellemesen lepte meg a rendezőség azon figyelme, hogy minden egyes hölgynek egy díszesen kiállított legyezőt adtak, melyre a táncrend volt nyomtatva. A jótékony mulatság jövedelme felül haladja a 170 frtot. A négyeseket 70 párt táncolt. A hölgyek névsora következő: Asszonyok: Hoffmann Sándorné, Bach Jakabné, Köhn Hermanné, Löw Emánuelné, Kain Józsefné, özv. Schön Adolfné, Roth Mártonné, Kain Gáborné, Czizler Sámuelné, Schwartz Albertné, Simonovics Dezsőné, özv. Bergmann Imrené, Mandi Ignáczné, Katz Hermanné, dr. Popper Möriczné, Jónász Lipótné, Schwartz Vilmosné, Steier Gyuláné, Goldstein Sománé, Goldstein Markusné, Schläzinger Vilmosné, Eitenberg Jakabné, özv. Bányászné, Emerich Arnoldné, Rosenberger Vilmosné, Klein Möriczné, Klein Lászlóné, özv. Adler Samuné, Steier Gyuláné, Stern Józsefné, Stern Gyözöné, Dr. Balkányi Miklósné, Weinberger Lipótné, Weisz Sámuelné, Lindenfeld Kálmáné, Winkler Edéné, Krémer Jakabné, Róza Lajosné, Bernstein Sámuelné, Goldberger Dávidné, Gelbman Józsefné, Klein Dávidné, Rosenzweig Ábrahámné, Schön Simonné, Köhn Ábrahámné, Lusztig Mihályné, Weisz Jakabné, Schwarz Alajosné, Weisz Sándorné, Lippmann Sámuelné, Grósz Möriczné, Grün Salomonné. Leányok: Winkler Anna, Schenker Eszti és Szidi, Feldmann Jolán, Löblovics Sarolta, Rosenzweig Etel, Schön Hermin, Klein Regina, Kohn Luiza, Lusztig Emma és Laura, Deutsch Emilia (Nyiregyháza) Weisz Luiza és Malvina, Klein Mina, Freund Zseni, Kohn Jakabné, Löw Sarolta, Czizler Katicza és Jetta, Grossmann Emma, Madár Gizela, Schön Róza, Jónász Szerenka, Bányász Mariska, Bányász Berta, Rosenberger Olga, Klein Sarolta, Adler Mariska, Morvai Ilonka, Markovics Róza, Weinberger Zseni, Weisz Sarolta, Weisz Heléna, Lindenfeld Berta, Grün Eszti.

*** Felülfizetések.** A debreczeni ker. ifjak önképző egylete által a nagyerdei vidamban 1891. június 6-án rendezett nyári táncmulatságon felülfizettek: Szabó Miklós 10 frtot, Lichtenstein József, Komlóssy Arthur, özv. Tóth Gyuláné urnő, Györfly Aladár 5—5 frtot, Szabó Kálmán, Bosznay István, Kaszanyitzky Endre, Kardos László, Zádor Lajos, Vecsey Zoltán 3—3 frtot, özv. Szabó Sándorné urnő, Szabó Sándor, Lamprecht Frigyes 2—2 frtot, ifj. Gyürky Sándor 2 frt 16 krt, Silberberg Károly (Budapest), Komáromy Miklós (Büdszent-Mihály), Bogdán Zsigmond (Földes), Bosznay Károly, Bészler Gyula, özv. Bodó Sámuelné urnő, Czaban Dániel, Farkas Beláné urnő, Donogán István, Ganofszy Lajos, Glück

Antal, Beke László, Dr. Legányi Gyula, Szabó Zsigmond, Pusztay Sándor, Molnár Sámuelné urnő, Vadon Sándor, Egy valaki 1—1 frtot; Egy valaki 2 frtot; összesen 76 frt 16 krt, — melyért ez uton is köszönetét fejezi ki a rendezőség nevében Bészler Gyula pénztárnok. A mulatság bevétele volt 330 frt 16 kr, kiadása 167 frt 16 kr, — tiszta haszon 163 frt, mely összeg a kereskedő ifjak önképző egyesülete pénztárába beszolgáltatott.

*** Adományok.** Az iparos iskolai ösztöndíj összeg gyarapításához járultak: Szabó M. ur, szalámis három régi ezüst huszassal és egy tallerral, Preiser Salamon ur, bádigos két forinttal. Fogadják a kegyes adományozók az iparos iskolai bizottság szives köszönetét. — D ó c z y G e d e o n, ip. isk. igazgató.

Irodalom és művészet.

Ságh József előfizetést hirdet az »Általános zenészeti lexikon« című művére, mely május hó második felében, füzetes vállalatként fog megindulni. Ezen mű átdolgozott és bővített kiadása lesz »Magyar zenészeti lexikon«-jának, melyből a könyvpiac ez időszerint már kifogyott. A zene műköfejezé- seinek magyarázatát s a hazai zeneművészek, zeneírók és zenebírálok, valamint a nagy világművészek rövid életrajzait magában foglaló lexikon nyelvünkön mint első jelenik meg; mely hivatva lesz a különböző értékű idegen nyelvű lexikonokat a magyar közönség asztaláról leszorítani. Az olvasó az érdekes könyvből megismeri a zenetudomány legszükségesebb ismereteit, a zenére vonatkozó idegen szavak magyarázatát. Nélkülözhetlen kézi, illetve tankönyvül fog szolgálni a zenét tanuló ifjúságnak, melyet — ha helyzete nem engedi meg, a művet egyszerre megszerezhetni — füzeteként 35 kr-ával szerezheti meg. Előfizetés útján kötetenként 1 frt 50 kr-ért rendelhető meg. A három kötet előfizetési ára 4 frt 50 kr. Bolti ára 6 forinton felül lesz. Hézagpótló, igazi szakértői kézből eredő ezen művet előre is ajánljuk olvasóinknak s egy-egy füzet megjelöléséről kellő időben értesítjük. Előfizetési pénzek Budinszky Károly urhoz X. ker. Tisztviselő-telep, Szabóky-utca 18. sz. a. (saját ház) küldendők.

Hugó Károly hamvai. Hugó Károly, a szerencsétlen magyar költő 1877. november 13-án halt meg Milánóban. Tetemei ott nyugszanak a milánói temetőben, sirja fölött karrarai márvány-emlék emelkedik, a következő felirással: »Hugó Károly, Bernstein Fülöp dr., magyar költő, meghalt 1877. nov. 13-án, 71 éves korában. Pélás élet ért itt véget. A szerető emlékezet e jelét Rozina, a gyászoló nővér emeltette.« Az említett temetőt 1883. auguszt. 31-én bezárták, azóta nem temetnek oda, s két év lefolyása után a területet valószínűleg másra fogják felhasználni. A milánói polgármester, Bergingos felszólította a »Bud. Tagbl.« szerkesztőségét, hogy ha a költőnek állandó nyughelyet akar biztosítani, akkor hamvait vagy kolumbariumban, vagy a hullaház fülkéjében helyeztessék el. Előbbi esetben a költség, a már elküldött 86 frton kívül még 58 frt, a második esetben még 62 frtot kap vissza a szerkesztőség. A lap a kért összeget utnak indította.

TÖRVÉNYSZÉK.

A kuria bíraskodása választási ügyekben. A képviselőválasztások ellen beadott kérvényeknek a kuria által való megbírálásáról szóló törvényjavaslatot a legközelebbi napokban fogja Szilágyi igazságügyminiszter a képviselőház elé terjeszteni. A javaslat már ugy a minisztertanácsban, mint a politikusokból és a kir. kuria tagjaiból összehívott ankét tárgyalásain is keresztül ment és már csak a végleges szövegezés van hátra. Érdekes rendelkezése a javaslatnak az, hogy a képviselőház megbizza a kuriát a bíraskodással, még pedig visszavonhatatlanul, miért is az ítéleteket a legfőbb bíróság nem a király ő felsége, hanem a parlament nevében fogja hozni.

*) Ez volt a lap teljes címe.

CSARNOK.

TEUZILE.

— Elbeszélés. —

Irtta: **Horváth Károly.**

(Folyt. és vége.)

— Örömmel szolgálna másat is? — kérde a leánytól Franzen.

— Igen uram!

— Tehát nem érzi, hogy boldogtalan volna, ha nem lenne az enyém.

Teuzile nevetett.

— Én önben szívesen látom uramat.

— Nem lenne vigasztalhatatlan, szomorú és boldogtalan ellenkező esetben?

— Nem! mialatt ártatlan mosoly húzódott végig arcán. Ezen társalgás törökül folyt. Most Franzen hozzám fordulva, németül folytatta a társalgást.

— Az álom eltűnt, azt hittem, hogy szeret, pedig most látom, hogy e leányka más légkörbe való, mint a milyenben mi élünk. Szép teremtés, gyönyörű játékszer, de nem nekünk való feleség. Hogy Flóra milyen nő, mutatja levele, melynek tartalma világos bizonyítéka, hogy milyen nemesen gondolkodik és feláldozza önmagát annak, ki őt méltatlanul eltaszította. Most vége a márnak, tisztábban látok, mint valaha. Elmegyek hozzá, kikérem bocsánatát, most már másodszer mentett meg.

— Jozefa! vezesse ezen leányt vissza urnőjéhez és mondja meg Levien asszonynak, hogy rögtön jövök köszönetemet nyilvánítani.

Barátságosan nevetve bucsuzott Teuzile és az öreg nővel távozott.

— Ön meg fog bocsátani — mondá Franzen hozzám fordulva.

— Siessen, siessen — küldém őt — minden pillanat drága ajándék, melyet a villában tölthet. Nekem pedig egy fenséges estém lesz, mert örülni fogok az ön boldogságán.

— Megkísértem kiérdekelni a kegyelmet — felelé a doktor.

— Meg vagyok róla győződve, hogy megkapja.

A sötétben egy sokat mondó kézszorítással váltunk el. Én haza mentem, a doktor pedig a villába hajtatott.

Még nem voltam egy órát oda haza, midőn hallom, hogy egy kocsi áll meg a kapu előtt.

Levienné borzas inasa állott előttem egy levéllel, melyben felkérettem, hogy jöjjenek a nekem küldött kocsival rögtön a villába. Oly gyorsan haladtam a lépcsőn lefelé, hogy az öreg alig tudott követni.

A midőn a szobába léptem, Leviennét barátom karjai közt találtam.

Oly boldog arccal ültek ölelkezve egymás mellett, mint a hogy ily alkalmakkor az lenni szokott. Egy mellék asztalon ott állt a kis karácsonyfa, melyet Teuzile vitt.

A leánykát már vissza küldték urnőjéhez.

Hogy hogyan békültek ki, azt nem tudtam meg soha, Franzen csak annyit mondott, hogy az öröm, félelem és a netaláni boldogság reményében egész testében remegett.

— Midőn a szobába léptem — mondá Franzen — »Bocsáss meg, bocsáss meg« szavakra fakadtam. Gyakran megesik, hogy valaki hideg érzelműnek látszik és ilyennek tartja az egész világot, de rendkívüli események beálltával a valódi érzékeny ember tör ki belőle. Ilyeneknél az első benyomás legtöbbször kedvezőtlen, de hibáikat belátva, megcsalni képtelenek. Levienné e szavaknál nyakamba borult. Midőn felnyitotta szemeit, karjait nyakam köré fonta és forró ajkaink találkoztak.

Másnap Emin pasa özvegye megtudta, hogy Teuzile nála marad a további intézkedésig. Pár napra rá Ali pasa jelentkezett Levien

asszonynál és azon óhajának adott kifejezést, hogy Teuzilét befogadná házába.

— Csak akkor, ha örömmel megy — kötö ki Levienné.

A leány igen örült a szerencsének, hogy ily gazdag urhoz költözködhetik, mi még az nap meg is történt.

Debreczeni ingatlanok forgalma

a kir. Törvényszék, mint telekkönyvi hatóságnál f. évi június 13—20-ig.

Balázs János és neje Berehanics Juliánna veszik Papp József és neje Bodnár Sára csapó-kerti szőlőjét 250 frtért.

2. Ifj. Burai János és neje Gulyás Zsuzsanna veszik Kajári Ferencz és Kajári Lajos ebesei tanya birtokát 6000 frtért.

3. Grausz Mór és neje, Róth Etel veszik a debreczeni jótékony nőegylet házáat ondódi földével 12000 frtért.

4. Kovacs Juliánna Nagy Jánosné veszi kisköru Nagy Juliánna és Erzsébet ebesei tanya birtokát 4525 frtért.

5. Sarkadi István és neje Szalai Juliánna veszik Pető János és neje Jobbágy Sára házáat ondódi földével 6200 frtért.

6. Horváth János és neje Baráth Erzsébet veszik Fráter Imre és neje Ercsey Terézia házáat 13435 frtért.

Közgazdaság.

Vetések állása. A kedvezőtlen hűvösre változott időjárás káros nyomai észlelhetők nemcsak az országban, de a kontinensen is. A vetések nemhogy javulnának, de mintegy megakadtak fejlődésükben, sőt néhol hanyatlásokról is lehet szó, mert a zivataros, esős idő és szélvihar megdöntötte s mindinkább lehet attól tartani, hogy a gabna nagy ellensége, a rozsdás és üszög, nagy mérvben fog föllépni. Magyarországon már panaszkodnak gazdáink e miatt; ugyanezt jelentik Romániából és Oroszországból is, sőt Németországból és Ausztriából is. A mellett tehát, hogy nagy átlagban csak mintegy gyenge közepes termésre van kilátás, a gabona minősége iránt is mindinkább kedvezőtlenbe hirtet kell hallanunk. Volt alkalmunk már nem egyszer megírni, milyenek a termés-kilátások az egyes államokban. Nincs mit hozzáfűznünk az elmondottakhoz, utalunk a hivatalosan is közzétett konzuli jelentésekre, a melyekben a várható gabnatermésről közölt kivonatok csak megerősítik véleményünket. A rosszul álló gabnavetések nem adhatnak többé jó eredményeket, az tény s az áruk mindenestre roppant mérvben fognak hullámozni.

Oroszország aratása. Az orosz lapok jelentései szerint az orosz termés az idén alig lesz közepes. Chersonból jelentik, hogy Dél-Oroszország aratási kilátásai gyengék. A viharok és szárazság a vetéseket igen megkárosították s a népnek nem lesz kenyere. Tarachiából meg azt írják, hogy ott a vetések nem kecsegtetnek sok reménnyel. A Visztula vidékéről írja a »Varsavszkij Dnevnik«, hogy Zamosztye és Belograjzk kerületekben a vetéseket a vihar és a jég teljesen tönkretette. A »Moszkovszkija Vjedomosztja« szerint Tambovban a fagy tönkretette a vetést.

— **A peronoszpora vitikola.** Az olasz földművelési miniszter valamennyi gazdasági egyesület, társulat és iskola figyelmét körreendelemben hívja fel arra a körülményre, hogy a peronoszpora nemcsak a szőlőleveleket és a termést támadja meg, hanem, mint a tavalyi római tudományos kísérletek kétségtelenné tették, magát a szőlő virágját is tönkre teszi;

épp azért szükségesnek tartja, hogy e körülményre a szőlőtermelők figyelme rátereltesse és egyuttal azzal a tanácsal szolgál, hogy a védekezést már akkor megkezdjék, ha czélt érni akarnak, midőn a szőlő hajtásai alig egy pár czm.-esek. Védekezési anyagul, mint legjobbat a rézgálicz mészsoldatot ajánlja minél gyakrabban alkalmazva, úgy hogy a védekezés a szőlőnövény tavaszi rohamos fejlődésével lépést tartson, úgy, hogy a mint a szőlőnövény kifejlődött, egyszersmind a védőoldattal be is fecskendeztessék.

Védekezés az üszög ellen.

Kühn Gyula 31 év előtt a kulturnövények betegségeiről irt könyvében azt javasolta, hogy a vetőmagot 12—16 óráig $\frac{1}{2}\%$ -os rézgáliczoldatban áztassuk. Az idők folyamán azonban kitűnt, hogy ezáltal még se öletnek el az összes spórák s hogy a rézgáliczoldatban való áztatás a magvak csirázóképességét is hátrányosan befolyásolja, különösen az árpát és zabot. Dr. Dreisch úgy találta s Wolff ezt megerősítette, hogy a csirázóképessége sokkal kevésbé korlátoztatik, ha a csávázás után mézvízzel leöblögtetik. Kühn megpróbálta ez eljárást árpánál és zabnál s az árpát illetőleg azon eredményre jutott, hogy a csirázóképesség csökkenése egyáltalán nem következik be, ha előre csávázott gabona mézvízzel kezeltek.

Alább adjuk azon tanácsokat, melyeket Märcher tanár egy szászországi szaklapban közöl e tárgyra vonatkozólag:

1. A vetőmag legalább 12 órán át áztatandó $\frac{1}{2}\%$ -os rézgáliczoldatban (100 liter vízre 0.5 kg. rézgálicz,) mely oldat oly mennyiségben alkalmazandó, hogy az edényben tenyérnyi szélesen borítsa a vetőmagot.

2. Az oldat lebecsátása után csakhamar mézvíz öntendő a vetőmagra és pedig 100 kg. vetőmagra 100 liter víz és 6 kg. jó égetett mézből kell az oldatot készíteni. A mézvíz öt perczig kell, hogy hasson s ezen idő alatt az egész tömeget folyton és pedig mérsékelt erővel keverni kell.

3. A mézvíz leeresztése után, a nélkül, hogy a vetőmagot vízzel leöblögtetnők, azt a szerűn vékony rétegekben kitergetjük s több ízben megforgatjuk. A vetés mennél előbb történjék; vetőmagot zsákokban kell kihordani s e zsákokat előbb 16 óráig $\frac{1}{2}\%$ -os rézgáliczoldatban kell áztatni s aztán vízben kimosni.

Ha ilyen módon tán sikerült alapos segílyt nyerni, s a vetőmag csirázó képességének hátránya nélkül az üszögspórákat elől: még akkor gondoskodni kell arról is, hogy üszögspórákat tartalmazó trágyát ne alkalmazzunk a kalászosokhoz, továbbá, hogy figyelmet fordítsunk azon növényekre, melyek közvetlenül a szél által a földre jutó spórák következtében válnak üszögösökké. Ezek ártalmatlanítása tételre kell, hogy egyik főgondunkat képezze, ha gyökeresen meg akarjuk szüntetni az üszögnek egyre nagyobbmértvű elterjedésével járó veszélyt. Az egyetlen biztosan célravezethető eszköz erre az üszögös növények kitépése, nyomban mikor az üszög felismerhető rajtuk s még mielőtt a spórák elporzása kezdődik. Az árpánál gyerekekkel végeztethetjük e munkát és pedig azonnal, a mint a hüvelyből kibuvó üszögkálásznak fekete csuca mutatkozik. 8—10 nap mulva még egyszer s szükség esetén harmadszor is ismételjük ezt.

A munkásokat legcélszerűbb hosszú vászonzsákkal ellátni, melynek nyílása egy bevarrott karika által elől a mellnél nyitva áll. A növényeket mindig hegyükkel lefelé kell a zsákba rakni. A szántóföld szélén állandóan tüzelni kell, hogy a zsákok tartalmát azonnal el lehessen égetni. A kiszedésnél nagyon óvatosan járjunk el, hogy lehetőleg kevés üszög porlódjék el. Ugy kell eljárni, hogy a netán mégis szabadba levő spórák a léghuzam által a tűzbe hajtassanak.

E rendszabálynak még alaposabb sikere lesz, ha valamely határban valamennyi gazda egyesül annak végrehajtására. Több éven át kell ezt folytatni, mivel csak a felszínben közelebb eső spórák csiréznek ki s idezik elő a rágalózást, míg a mélyebben fekvő spórák 6-8 évig is megtartják csirézó képességüket s ha a föld későbbi megmunkálásánál felszínre jutnak, ismét előidézhetik az üszög-veszélyt. A költség nem nagy, csak a vesződés éget és figyelmet nem szabad sajnálni.

(Magyar Föld.)

Kőbányai sertésüzlet

A sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Június 19.

a) Hizott sertés árak: I. Magyar első rendű: 1) Óreg nehéz (páronként 300-400 klgon felüli sulyban) 41.—42.50. 2) Óreg közép (páronként 300-400 klg-sulyban) —.— 3. Fialat nehéz (páronként 320 klgon felüli sulyban) 44.—44.50 4. Fialat közép (páronként 251-320 klg. sulyban) 45.—45.50 5. Fialat könnyű (páronként 250 klgmíg terjedő sulyban) 47.50 48.— II. Magyar szedett: 6. Nehéz (páronként 280 klgon felüli sulyban) 41.—42.50 7. Közép (páronként 220-280 klg. sulyban) 44.—45. 8. Könnyű (páronként 220 klgmíg terjedő sulyban) 46.50—47.50. III. Szerbiai: 9. Nehéz (páronként 260 klgon felüli sulyban, 45.—45.50 10. Közép (páronként 220-260 klg. sulyban) 45.—45.50 11. Könnyű (páronként 220 klgmíg terjedő sulyban) 46—46.50— Sertés létszám: június 17. napján volt készlet 139,353 darab. A hizott sertés üzletirányzata: c s e n d e s. — Hizalni való sertés —.—, malacz (4-11 hónapos korban) felhajtott 959 drb.

Budapesti gabonatózsde.

Június 20-án. Buza tavaszra —.— pénz, —.— áru máj—jun. 9:65 pénz, 9.70 áru, őszre 9:32 pénz 9.34 áru. — Tengeri (új) 1891. máj.—jun. 6:08 pénz, 6:10 áru. Zab őszre 5:71 pénz, 5:73 áru, Káposztarepce aug.—szept. 15.80 pénz, 16.— áru.

Felelős szerkesztő: **Kósa Barna.**Kiadók: **Szinay Gyula** főszerkesztő, **Dr. Bakonyi Samu** főmunkatárs.**Jövedelmező keresetre**

lehetnek szert mindazok, kik

Sorsjegy-társaságok

létrehozásához tagok szerzésével akar-nak foglalkozni. Ajánlatok intézen-dők az

Első Magyar Iparbank

váltó-üzletéhez

BUDAPEST, IV., Deák Ferencz-utca 5. sz.
294 3-3**SZABÓ LAJOS FIAI**

CZÈGNÈL

DEBRECZEN, RÓZSATÉR.

Nagyválasztékban kaphatók:

napernyők,

női, férfi- és gyermek-

harisnyák207 34
olcsó, szabott árakban.**Szives tudomásul.**

Figyelmeztetjük a n. é. közönséget, hogy mi Kapferer és Tsa verseny-társunkkal, valamint ehhez hasonló céggel semminemű összeköttetésben nem állunk, és a mi eredeti Knelp Sebestyén-féle egészségi fehérneműnk csak akkor valódi, ha minden egyes darab a mi piros, Wörishofen látképével bíró védjegyünkkel van ellátva.

Knipp Sebestyén plébános-féle
eredeti tiszta szövésű**egészségi fehérneműje.**

Első osztrák gyártmány.

Egyedüli főraktár nagyban és kicsinyben

Wenninger Károly és Spiekerman Egon czégnél

BÉCS, I. GRABEN 8

Fióközllet VI. Alserstrasse 27.

Illustrált árjegyzék ingyen és bérmentve.

Czim:

Haupt-depot Knipp'scher Gesundheitswäshe

75.

WIEN, I. GRABEN 8.

10-4

Szt.-Margitszigeti gyógyfürdő.

A szt.-Margitszigeti sétakert, tiszta, pormentes levegőjével és elismert jó hatású 35° R. meleg kénos forrás vizével legalkalmasabb gyógyhelynek bizonyult. A korszerű fürdőberendezéseken kívül van 300 szoba, társalgási- és tekejáték-terem, posta, telefon, távirda. Kiváló eredménnyel használtatott a hévíz, mint fürdő vagy belsőleg, mint gyógy-ital és belélegzésre a következő kóralakok ellen: csusz, zsábák, idült kútegek, külsértések után fellepett izzadmányok, görvélly s bujakór, máj-, gyomor-bélbántalmak, idült székrekedés, hólyag hurut, női bántalmak, garat-, gégetüdőhurut, hűdéses, idegbántalmak. Utóbbiak ellen a villamos fürdők alkalmaztattak meglepő sikerrel. Fürdő- és menetjegy együtt váltva, valamint fürdőbérletnél, mérsékelt ár. A gyógyhelyen fürdővendégek a fürdő- és menetjegynél előnyben részesülnek. A lakásoknál május és szeptemberben 30 százalékos engedmény. Rendelő fürdőorvos: Dr. Bauer Antal főhercegi udvari orvos. **Fürdőidény tartama május 1-től szeptember 30-ig.** Hajóközlekedés félóránként. Menettérti jegy hétköznap 20 kr., vasárnap és ünnepnap 34 kr. Naponként katona és cigányzene. Árszabály kívánatra bérmentve megküldetik.

Megrendeléseket lakásokra átvesz

295

5-2

a szt.-margitszigeti gyógyfürdő felügyelősége Budapestben.

A kiválóan kedvelt

Ó-Pilseneti kiviteli sör

valódi, hamisítatlan minőségben jótállás mellett ajánlja

AZ ORSZÁGOS FŐRAKTÁR:

Örley Géza Budapest
VIII. külső stáció-utca 41.sz.

Szállítási pinezék KÖBÁNYÁN.

Regále-bérlőknek és ismételőrusítóknak árkedvezmény.

Szállítás hordókban valamint 25 és 50 palackot tartalmazó ládákban.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

288

10-5

Dadogás

Budapest, Podmaniczky-utca 15. szám alatt, tanfolyamokat tartok **dadogók számára**. Prospectus díjmentes. Presting beszédgyógyintézeti igazgató. Kivánatra ellátás. 309 3-2

Leszállított árak!

Atyámtól átvett **üveg, porcelán** és **konyha berendezési** üzletben túlhalmozott raktár miatt az összes **asztali thea, kávé, mocca** készleteket, **függő lámpákat, fa- és bádóg-tálcákat, virág-vázákat, disz-korsókat** a mai naptól leszállított

gyári áron

szolgálom.

Debrecen, 1891. június hó.

251 7

Uj. Pájer József.

SCHLICK-féle

vasöntöde és gépgyár
részvénytársaság
BUDAPESTEN.

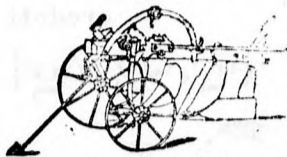
Gyár és irodák:

VI., külső Váci-ut 1696/99.

Városi iroda és raktár:

VI., Podmaniczky-utca 14.

Ajánlja kitűnő és szilárd szerkezetű **gőz- és járgány cséplőkészülékeit** és számos első díjakkal kitüntetett **szabad. SCHLICK-féle 2 és 3 vasu ekéit**

és szabadalm. mélyítő-ekéit, eredeti SCHLICK- és VIDATS-féle egyvasu ekéit, — talajmivelő eszközeit, boronáit és rögtörő hengereit, valamint

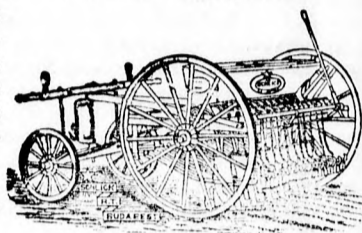
Schlick-féle szab. „Haladás” sorbavetőgépeit.

Készletben vannak továbbá: gabonatisztító rosták (BAKER és VIDATS rendszer), takarmánykészítő gépek, tengeri morzsolók és darálók, szabad. Jókay-féle »Hungária« daráló-gépek erőhajtásra, őrlőmalmok, és olajmalomberendezések. Eredeti amerikai kőekető és marok-rakó arató-gépek és fűkaszálo-gépek szállítható mezei vasutak stb.

88 Előnyös fizetési feltételek. 24—15

Legjutányosabb árak.

DEBRECZENBEN minta raktár **TRNKA FERENCZ** urnál.

Legujabban szabadalmazott

mosógépek, kerti lóczák,

KERTI BUTOROK,

jégszekrények,

TIZEDES MÉRLEGEK,

mezőgazdasági eszközök,

a legjobb kaszák

írásbeli jótállással,

vas- és kátránytető-lemezek,

valódi „FUCHS“-féle

rokás jegyü szerszámok

minden iparághoz.

Minden vasáruba vágó cikkek

legolcsóbb beszerzési forrása.

Képes árlap, kivánatra, bérmentve küldetik.

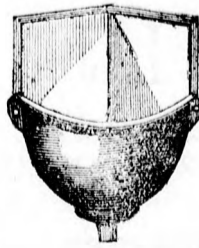
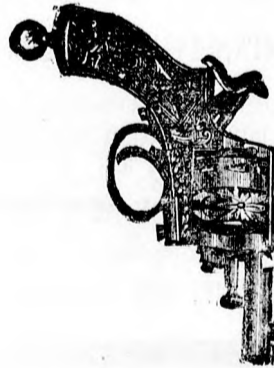
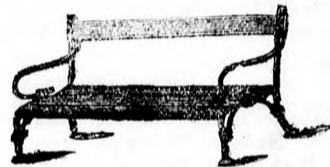
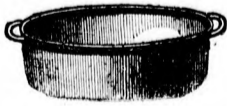
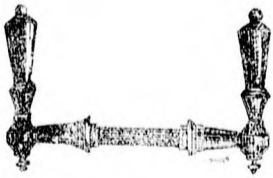
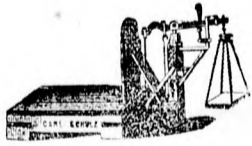
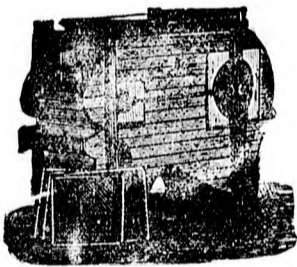
TÓTH GYULA

273 100—54

ELOBB

TÓTH LAJOS ÉS TÁRSA

vaskereskedése Debrecen, főpiac városház és czegléd-utca sarkán.

Nyomatott a »Debreczeni« nyomda részvénytársaságnál 1891.